

power is up-to-date and requires theoretical and legal analysis. The main goals of this paper are the comprehension of the concept of legitimacy of the state power and the disclosure of its theoretical and legal construction.

The article reveals the concept and features of legitimacy of the state power. Legality has been defined as a process of public power legitimacy and its approval by the people. It has been proved that the legitimacy of the state power is a system of interconnected elements, which together provide a legally functioning government in a particular area. As for the theoretical and legal comprehension of legitimacy of the state power as a process, it should be mentioned that the legitimacy of the state power is a system of interconnected elements, which together provide a legal functioning of the state power on the particular territory. All the elements of this process should be mutually supportive and functional for the efficiency of the process. There has been determined the difference and interrelation between the concepts of legitimacy and legality of the state power in the theoretical and legal plane.

The formulated provisions revealed in the article deepen knowledge of the peculiarities of functioning of the state power legitimacy. The investigation of its theoretical and legal construction is considered to be urgent for comprehension of the legal nature of the concept of the process of «legitimacy of state power.» There has also been analyzed the differences from the similar legal concepts for their proper and appropriate application in the future.

Key words: *legitimacy, process of legitimacy, state power, legality, features of legitimacy, elements of the process of legitimacy.*

Стаття надійшла 29 серпня 2016 р.

УДК 340.132.6

Н. Я. Лепіш

ОПРИЛЮДНЕННЯ АКТИВ ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА

Розглянуто порядок оприлюднення актів тлумачення норм права. Проаналізовано співвідношення понять «офіційне оприлюднення» та «офіційне опублікування».

Охарактеризовано офіційні друковані видання органів виконавчої, законодавчої й судової влади України.

Роз'яснено неофіційне оприлюднення акта тлумачення в засобах масової інформації, що здійснюється у вигляді повідомлень про їх видання чи викладення їхнього змісту в неофіційних друкованих виданнях, радіо- і телерадіо- і телепередачах, у наукових виданнях.

Ключові слова: *акт тлумачення, норма права, нормативний акт, необхідність тлумачення, оприлюднення акта тлумачення, офіційне опублікування, інтерпретаційна практика, процес видання актів.*

Постановка проблеми. Щоб норми права стали його гарантами, вони мають бути відомі всім. Це стосується не тільки законів, а й актів тлумачення норм права, які також зачіпають значне коло громадян і груп населення. В основі цього правила – презумпція, згідно з якою об'єктивна неможливість дізнатися зміст актів тлумачення логічно повинна звільняти від обов'язку їх виконання. Право на інформацію про нові акти тлумачення – це одне з визнаних міжнародною спільнотою прав людини. Держава зобов'язана поважати це право і сприяти його реалізації.

Опублікування (обнародування), або промугація, акта висвітлює дуже давню проблему, яка постає щонайменше з часів виходу плебсу в Римі. Хоч би якою очевидною та невідкладною здавалася ця вимога, треба визнати, що вона зумовлена принципом граничної корисності. Справді, було би безглуздо намагатися ознайомити кожного громадянина з повним значенням кожного закону або інтерпретаційного акта, який теоретично можна до нього застосувати. Тому перш ніж досліджувати цей аспект проблеми, потрібно уточнити основні терміни. Тим паче, що в юридичній літературі і в законодавстві щодо цього присутні істотні суперечності.

Стан дослідження. Загальнотеоретичні питання оприлюднення актів тлумачення норм права на сьогодні ні у вітчизняній, ні в зарубіжній юридичній науці не вивчено. Можна хіба що згадати дослідження, які стосуються діяльності Конституційного Суду України та органів конституційного контролю (нагляду) зарубіжних країн, де цій тематиці автори відводять буквально кілька рядків. Трохи більше уваги приділено порядку опублікування актів тлумачення судів загальної юрисдикції та господарських судів.

Загальнотеоретичну основу вивчення питань оприлюднення актів тлумачення норм права розглядали такі вітчизняні та іноземні науковці, як С. С. Алексєєв, А. С. Ахматов, Ю. А. Ведерніков, Ю. О. Волошин, М. Н. Карасєв, Л. А. Луць, М. Н. Марченко, І. Ю. Настасяк, А. В. Папірна, А. Л. Скрябін, В. І. Цоклан, В. Л. Федоренко та інші.

Метою статті є дослідження порядку оприлюднення актів тлумачення норм права.

Виклад основних положень. Насамперед встановимо співвідношення понять «офіційне оприлюднення» та «офіційне опублікування».

Під «офіційним опублікуванням» розуміють розміщення прийнятого (виданого) акта тлумачення в офіційному друкованому виданні.

Зауважимо, що в ст. 94 Конституції України поняття «офіційне оприлюднення» та «опублікування» постають як синоніми. Теоретично оприлюднення норми, мета якого – довести її до відома адресатів,

може передувати в часі її офіційному опублікуванню. Ознайомившись із оприлюдненою нормою, адресат у разі потреби може отримати її офіційний текст із належного джерела. Про застосування юридичної норми може йтися лише за наявності факту оприлюднення її офіційного тексту. Тому законодавець має пов'язувати часові межі дії юридичної норми саме з її офіційним опублікуванням в належному джерелі, а не з її оприлюдненням у засобах масової інформації [1, с. 41].

Під оприлюдненням (обнародуванням) інтерпретаційного акта розуміють доведення його тексту до загального відома, саме тексту, а не змісту. Текст же акта тлумачення може бути доведений до загального відома різними способами, як-от через: оголошення його по радіо чи телебаченню, розміщення на відповідних сайтах, опублікування (надрукування) в тих чи інших виданнях (свого часу використовували і такі, скажімо, способи публічного ознайомлення з текстом документа, як оголошення його оповісником, вивішування в людних місцях) [2].

Офіційним оприлюдненням акта тлумачення можна вважати:

- доведення до загального відома змісту акта тлумачення з метою інформування про його прийняття та створення умов для ознайомлення з його змістом, що передбачає відповідну інформацію, яка містить повний і гарантовано точний текст прийнятого закону;

- доведення його до відома громадськості, громадян і відповідних державних органів шляхом розміщення прийнятого акта тлумачення у певному друкованому виданні. В окремих випадках він може бути опублікований і в інших друкованих засобах, обнародований по телебаченню, радіо, переданий телеграфом, розісланий відповідним державним органам і громадським організаціям;

- доведення до відома громадян і державних органів від імені Президента України повного і точного тексту закону державною мовою шляхом його опублікування в офіційному друкованому виданні. Ці видання визначено Указом Президента України від 10 червня 1997 р. «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності» [5].

Щодо неофіційного оприлюднення акта тлумачення в засобах масової інформації, то воно здійснюється у вигляді повідомлень про їх видання чи викладення їхнього змісту в неофіційних друкованих виданнях, радіо- і телепередачах, у наукових виданнях [3].

Для актів офіційного тлумачення обов'язковим способом передавання гласності є публікація, тобто поширення актів тлумачення за допомогою засобів масової інформації. Тепер їх друкують в офіційних збірниках.

Відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», доступ до інформації, яка зазначена в актах офіційного або

неофіційного тлумачення, забезпечується шляхом: 1) систематичного та оперативного оприлюднення інформації: в офіційних друкованих виданнях; на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет; на інформаційних стендах; будь-яким іншим способом; 2) надання інформації за запитом на інформацію [4].

Офіційне друковане видання – це періодичне друковане видання, в якому здійснюється офіційне оприлюднення документів держави чи певної установи (законів, рішень, офіційних оголошень тощо). Може бути у формі газети, журналу, бюлетеня, альманаху тощо.

Офіційними друкованими виданнями України є: 1) «Офіційний вісник України»; 2) газета «Урядовий кур'єр»; 3) офіційними друкованими виданнями, у яких оприлюднюються закони та акти тлумачення Верховної Ради України, є газета «Голос України», «Відомості Верховної Ради України»; 4) офіційним друкованим виданням, у якому оприлюднюються закони, акти тлумачення Президента України, є інформаційний бюлетень «Офіційний вісник Президента України»; 5) акти Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України можуть бути в окремих випадках офіційно оприлюднені через телебачення і радіо.

Інтерпретаційні акти можуть бути опубліковані в інших друкованих виданнях лише після їх офіційного оприлюднення. Акти тлумачення, опубліковані в інших друкованих виданнях, мають інформаційний характер і не можуть застосовуватися як офіційні [5].

Верховний Суд України має офіційний друкований орган, у якому публікує матеріали судової практики Верховного Суду України та інших судів загальної юрисдикції, матеріали з питань організації діяльності судів загальної юрисдикції та інше.

Верховний Суд України має офіційний друкований орган, який видає «Вісник Верховного Суду України» та «Рішення Верховного Суду України»:

– «Вісник Верховного Суду України» є загальнодержавним офіційним спеціалізованим виданням, основні завдання якого полягають в оперативному доведенні до судів усіх рівнів роз'яснень Пленуму Верховного Суду України, інформуванні суддів про напрямки судової практики, нове законодавство, хід судово-правової реформи, найважливіші події, що відбуваються в судах України, органах суддівського самоврядування. Відповідно до Постанови Президії ВАК України, журнал є науковим фаховим виданням;

– «Рішення Верховного Суду України» – це методичне видання. У ньому публікують у систематизованому вигляді найактуальніші судові рішення – ухвали судових палат та рішення у справах, що вини-

кають з адміністративних правопорушень. Обов'язковим компонентом видання є алфавітно-предметний покажчик опублікованих у ньому матеріалів.

Один із чинних вищих спеціалізованих судів України – Вищий Господарський Суд України має такі офіційні видання: «Вісник Вищого Господарського Суду України» та «Збірник рішень Вищого Господарського Суду України».

Офіційними виданнями Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ є: «Часопис цивільного і кримінального судочинства», «Кримінальне судочинство. Судова практика у кримінальних справах», «Цивільне судочинство. Судова практика у цивільних справах».

Акти тлумачення у вигляді рішень і висновків Конституційного Суду України наступного робочого дня після їх підписання офіційно оголошує головуючий на пленарному засіданні суду. Це оголошення є офіційним оприлюдненням рішення, висновку Суду, передбаченим ст. 67 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Рішення і висновки Конституційного Суду разом з окремою думкою суддів Суду публікуються у «Віснику Конституційного Суду України» та інших офіційних виданнях України (наприклад, у газетах «Голос України», «Урядовий кур'єр», у щотижневому збірнику актів законодавства «Офіційний вісник України» тощо).

Зауважимо, що в Законі України «Про Конституційний Суд України» не передбачено, з якого саме часу рішення та висновки Суду набувають чинності, що й дає підстави для дискусій. Наприклад, існує думка про те, що рішення та висновки Суду набувають чинності лише з моменту їх опублікування. В основі цього міркування лежить обставина, що вони підлягають публікації у «Відомостях Верховної Ради України» та в «Голосі України», яка дозволяє вважати моментом набуття сили саме момент їх опублікування в цих офіційних виданнях [6, с. 30].

Цю думку легко спростувати, оскільки науковці не враховують норм параграфу 57 Регламенту Конституційного Суду України. У цьому параграфі, зокрема, зазначено, що рішення і висновки Суду офіційно оголошує головуючий на пленарному засіданні Суду.

Це оголошення, відповідно до вказаної норми, є офіційним оприлюдненням рішення, висновку Суду, передбаченим ст. 67 Закону України «Про Конституційний Суд України». Щобільше, наведене положення Регламенту не суперечить ст. 152 Конституції України про те, що закони, інші правові акти або їхні окремі положення, котрі визнано неконституційними, втрачають чинність із дня ухвалення

Судом рішення про їх неконституційність. Отже, акт тлумачення у вигляді рішень та висновків Суду набуває чинності з моменту їх оголошення головуючим на пленарному засіданні Суду, оскільки воно (оголошення) є офіційним [6, с. 30].

Публікуючи акт нормативного тлумачення, вказують такі його реквізити: вид; найменування; дату прийняття; посадову особу, яка його підписала; місце; дату підписання; реєстраційний номер.

Існують й інші форми проголошення актів тлумачення, крім офіційного їх опублікування. Офіційні та неофіційні акти тлумачення, що вимагають термінового і широкого оприлюднення, разом з опублікуванням в офіційних виданнях можуть бути оприлюднені по радіо і телебаченню, а також в Інтернеті. Акти тлумачення норм права, які не мають загального значення, підлягають розсилці певному колу органів та організацій. Акти нормативного тлумачення можуть бути опубліковані в інших друкованих виданнях, передані каналами зв'язку тощо. Ніщо не заважає їх опублікувати й у вигляді окремого видання. Однак ці варіанти опублікування не визнаються офіційними.

Крім того, пунктом 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2004 р. № 150 «Про офіційне оприлюднення регуляторних актів, прийнятих місцевими органами виконавчої влади, територіальними органами центральних органів виконавчої влади та їх посадовими особами, і внесення змін до Порядку оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» встановлено, що регуляторні акти, прийняті Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими, районними, районними у м. Києві та Севастополі державними адміністраціями, а також територіальними органами центральних органів виконавчої влади в Автономній Республіці Крим, областях, м. Києві та Севастополі, районах, районах у м. Києві та Севастополі та їх посадовими особами, офіційно оприлюднюються в офіційних друкованих виданнях або друкованих засобах масової інформації відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних, районних у м. Києві та Севастополі державних адміністрацій [7].

Акти Верховної Ради, Президента України та Кабінету Міністрів України, які не мають загального значення чи нормативного характеру, можуть не публікуватися за рішенням відповідного органу. Ці акти тлумачення та акти тлумачення з обмежувальними грифами офіційно оприлюднюються шляхом надіслання відповідним державним органам та органам місцевого самоврядування, а вже ті доводять їх до відома підприємств, установ, організацій та осіб, на яких поширюється їхня чинність.

Акти тлумачення у вигляді судових рішень, відповідно до законодавства, проголошуються негайно після виходу суду з нарадчої кімнати, де це рішення було ухвалено (постановлено). Ухвали, прийняті в судовому засіданні без виходу до нарадчої кімнати, також оголошуються негайно після їх постановлення. Головуючий у судовому засіданні роз'яснює зміст рішення. Проголосити – означає офіційно виголосити, прилюдно (публічно) довести до загального відома відповідну інформацію, рішення тощо. Проголошення судового рішення – обов'язкова дія суду. Навіть якщо судовий розгляд кримінальної справи відбувся у закритому судовому засіданні, судові рішення проголошуються прилюдно з пропуском інформації, для дослідження якої проводилося закрите судові засідання та яка на момент проголошення судового рішення підлягає подальшому захисту від розголошення.

Проголошенню інтерпретаційного акта у формі вироку у кримінальній справі закон надає певної урочистості, адже він ухвалюється іменем України. З огляду на це всі присутні в залі засідання мають заслуховувати вирок стоячи. Відхилення від цих правил допускається з дозволу головуючого в судовому засіданні (наприклад, за відповідного дозволу особи, яким через поганий стан здоров'я важко стояти, можуть заслуховувати вирок сидячи) [8, с. 974].

Проголошення вироку полягає в зачитуванні його повного тексту. Не можна проголосити лише окремі його частини (наприклад, резолютивну частину) або не проголосити якісь обставини тощо. Якщо обвинувачений не володіє державною мовою, то після проголошення вироку перекладач роз'яснює йому зміст резолютивної частини судового рішення. Копію вироку рідною мовою обвинуваченого або іншою мовою, якою він володіє, у перекладі, що засвідчений перекладачем, вручають обвинуваченому. Отже, під час проголошення вироку в такому разі присутність перекладача є обов'язковою. Суд не повинен проголошувати вирок за його відсутності.

Існують акти тлумачення, які містять інформацію з обмеженим доступом: 1) акти тлумачення з конфіденційною інформацією; 2) акти тлумачення з таємною інформацією; 3) акти тлумачення зі службовою інформацією.

Обмежене оприлюднення та обмежений доступ до таких актів тлумачення здійснюється відповідно до законодавства України, зважаючи на те що:

1) це винятково в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку задля запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репу-

тації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя;

2) розголошення інформації може завдати істотної шкоди цим інтересам;

3) шкода від оприлюднення такої інформації більша за суспільний інтерес в її отриманні.

Інтерпретаційні акти, які містять інформацію з обмеженим доступом, має надавати розпорядник інформації, якщо він правомірно оприлюднив її раніше та якщо немає законних підстав для обмеження в доступі до такої інформації, які існували раніше.

Доцільно на веб-сайті оприлюднювати найбільш запитувану інформацію за власною ініціативою розпорядника навіть без законодавчої вказівки на це, бо такий підхід оптимізує його роботу через зменшення потоку запитів на інформацію. Тобто, крім виконання вимог з приводу оприлюднення інформації за Законом України «Про доступ до публічної інформації» та іншим законодавством (наприклад, Постановою Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 року № 3), розпорядник самостійно може визначати додаткові види відомостей, що підлягають оприлюдненню на його веб-сайті [4].

Акти тлумачення індивідуальної дії, що не мають загального характеру, відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», обов'язково повинні бути оприлюднені. Згідно з п. 2 ч. 1 ст. 15 цього Закону, розпорядники інформації зобов'язані: оприлюднювати акти тлумачення індивідуальної дії (крім внутрішньоорганізаційних), прийняті розпорядником проекти рішень, що підлягають обговоренню, інформацію про нормативно-правові засади діяльності. На практиці занепокоєння серед правозахисників викликає те, що органи влади використовують не передбачені законодавством позначки «опублікуванню не підлягає» та «не для друку», якими фактично засекречуються тексти деяких актів. Щобільше, навіть після набуття чинності Закону України «Про доступ до публічної інформації» Кабінет Міністрів України й надалі вдається до цих грифів.

Якщо орган влади не оприлюднив акт тлумачення, який вас цікавить, можна звернутися спочатку з інформаційним запитом про отримання такого документа (на підставі ст. 19 Закону України «Про доступ до публічної інформації»), а в разі відмови – з позовом до суду. Суд має право витребувати оспорюваний документ і перевірити правомірність присвоєння йому обмежувального грифа, проаналізувавши зміст і дотримання процедури (ведення журналу тощо). Також можна оскаржувати до суду, в прокуратуру чи вищий орган сам факт неоприлюднення акта [9, с. 11].

У законодавстві порядок (процедура) оприлюднення цих актів чітко не визначено, на практиці це призводить до численних зловживань з боку органів місцевої виконавчої влади.

Практичне значення має розмежування офіційного та неофіційного оприлюднення. Неофіційне оприлюднення є способом інформування населення про зміст прийнятих актів тлумачення, але не може використовуватися для офіційного застосування. Це означає, що органи державної влади не мають права посилатися на текст офіційно не оприлюдненого акта у своїх рішеннях, вимагати його виконання чи притягати на його підставі до юридичної відповідальності. Так само не можуть на нього посилатися й громадяни для обґрунтування своїх вимог або звернень у суді чи в інших органах державної влади.

Ще одне спірне питання пов'язано з дефініцією «оприлюднення», його визначення законом також не передбачено. Ось чому державні адміністрації та органи місцевого самоврядування трактують його кожен на власний розсуд, коли визначають, які акти і як оприлюднювати. Таких способів виникло кілька, і кожен з них заслуговує на розгляд.

1. Розміщення прийнятих актів тлумачення на інформаційних стендах. Інформаційні стенди дозволяють дуже швидко й економно оприлюднювати інформацію. Проте вони здебільшого розташовані у приміщеннях органів влади. Такий спосіб ознайомлення доступний для громадян, які проживають поруч із ними, працюють у них або часто бувають там у справах. З кожним новим прийнятим актом інформація, що характеризує діяльність органу влади, змінюється. Це вимагає її систематичного оновлення.

2. Опублікування деяких актів тлумачення обласної державної адміністрації чи міської ради (зазвичай, інтерпретаційних актів регуляторного характеру) в різноманітних засобах масової інформації, за вибором самих органів у кожному окремому випадку. При цьому всі інші акти тлумачення залишаються неоприлюдненими. За такого оприлюднення інтерпретаційних актів громадянин може ознайомитися з текстом лише тих актів, які чиновники бажають довести до відома населення, якщо, звісно, знайде газету чи видання, де було опубліковано відповідний документ. Це суперечить вимогам багатьох нормативно-правових актів і порушує конституційні права людини.

3. Розміщення актів тлумачення тільки на офіційному веб-сайті певного органу. Міністерство юстиції України так роз'яснює цю процедуру: «Офіційне оприлюднення правових актів – це розміщення в офіційних друкованих виданнях правових актів», – а також: «Законодавством України не передбачено офіційне оприлюднення правових

актів (в тому числі актів тлумачення) органів державної влади та органів місцевого самоврядування в електронних засобах масової інформації». Водночас, відповідно до роз'яснень Державного комітету інформатизації України, згідно з чинним законодавством, веб-сайти не належать до засобів масової інформації. Тож такий спосіб оприлюднення актів тлумачення можна використовувати лише як додатковий, проте зробити його доволі зручним і для населення, і для органів влади.

Теоретично для ознайомлення з діяльністю органів влади через офіційний веб-сайт потрібно мати доступ до мережі Інтернет, володіти навичками користування комп'ютером та мережею Інтернет. А службовцям достатньо лише створити офіційний веб-сайт та регулярно його наповнювати. Однак насправді не все так просто. Навіть якщо ви досвідчений користувач, ніхто не гарантує успіху в отриманні інформації. По-перше, веб-сайти органів влади часто поновлюються, змінюють свою структуру, тож на час реконструкції припиняють свою роботу. По-друге, вони оснащені здебільшого незручними пошуковими системами, або й взагалі їх не мають. По-третє, не всі органи влади мають свої офіційні веб-сайти і тільки поодинокі – на офіційному рівні закріпили доменне ім'я. По-четверте, і найгірше, окремі акти тлумачення мають дивну здатність «зникати» з офіційного веб-сайту. Логічно, що за таких умов громадяни часто не можуть знайти потрібні їм документи. Такий спосіб є ненадійним.

4. Опублікування актів в офіційному друкованому виданні або, за його відсутності, у спеціально визначеному друкованому засобі масової інформації. Такий спосіб є найдоцільнішим і має низку переваг:

– громадяни знають, які газети є офіційними виданнями місцевої адміністрації і де шукати необхідні нормативні акти (для цього видається окреме розпорядження органу). Опублікування інтерпретаційних актів в інших газетах чи виданнях не вважається офіційним оприлюдненням;

– розміщення кількох примірників випусків офіційних друкованих видань, наприклад, у центральних бібліотеках, робить їх доступними. Зручно також може бути передплата такого видання [9, с. 16];

– опублікування усуває будь-які суперечки з приводу вступу акта тлумачення в дію, офіційного тексту, і взагалі це дає змогу органу влади буквально виконати свій обов'язок про оприлюднення таких актів. У разі відсутності офіційного оприлюднення через опублікування можна говорити про притягнення винних осіб до юридичної відповідальності за бездіяльність;

– для того, щоб публікувати акти тлумачення, орган влади не мусить утримувати своє власне видання, що є дорого для бюджету. Він може укласти договір з будь-яким засобом масової інформації на таке опублікування або об'єднуватися з іншими органами [9, с. 17].

Висновки. Отже, оприлюднення (опублікування) має своєю метою довести до відома всіх зацікавлених громадян і посадових осіб змісту і форми ухвалених рішень, що, безумовно, відіграє вагому роль у справі ефективної реалізації нормативних положень актами тлумачення, підвищення рівня правосвідомості та правової культури суб'єктів права, якості й ефективності правового регулювання суспільних відносин; зміцнення законності і стабільності правопорядку в суспільстві.

1. Малишев Б. В. Застосування норм права (теорія і практика): навч. посібник / Б. В. Малишев, О. В. Москалюк; за заг. ред. Б. В. Малишева. – К.: Реферат, 2010. – 260 с.

2. Кирись Б. О. Офіційне оприлюднення закону про кримінальну відповідальність / Б. О. Кирись [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvlduvs/2012_4/12kbpkv.pdf.

3. Плавич В. П. Сучасна правотворчість: проблеми теорії і методології: монографія / В. П. Плавич, С. В. Плавич. – Одеса: Астропринт, 2013. – 276 с.

4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.

5. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10 червня 1997 р. № 503/97 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/503/97>.

6. Паліюк В. П. Рішення Конституційного Суду України: навч. посібник / В. П. Паліюк. – Миколаїв, 2002. – 178 с.

7. Про офіційне оприлюднення регуляторних актів, прийнятих місцевими органами виконавчої влади, територіальними органами центральних органів виконавчої влади та їх посадовими особами, і внесення змін до Порядку оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2004 р. № 150 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/150-2004-%D0%BF>.

8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. проф. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – К.: Юстиніан, 2012. – 1224 с.

9. Ващук О. Оприлюднення актів органів влади як доступ до публічної інформації / О. Ващук, Т. Дембiцька. – Львів: Інформаційно-правовий центр «Наше Право», 2012. – 64 с.

Лепиш Н. Я. Обнародование актов толкования норм права

Рассмотрен порядок обнародования актов толкования норм права. Проанализировано соотношение понятий «официальное обнародование» и «официальное опубликование». Охарактеризованы официальные печатные издания органов исполнительной, законодательной и судебной власти Украины. Сделано трактование неофициального обнародования акта толкования в средствах массовой информации, осуществляемого в виде сообщений об их издании или изложения их содержания в неофициальных печатных изданиях, радио- и телепередачах, в научных изданиях.

Ключевые слова: акт толкования, норма права, нормативный акт, необходимость толкования, обнародование акта толкования, официальное опубликование, интерпретационная практика, процесс издания актов.

Lepish N. Ya. Promulgation of the acts of interpretation of rules of law

To ensure abidance by the norms of law, they should be known to all. It concerns not only laws, but also acts of interpretation of rules of law, which also affect a significant circle of individuals and population groups. The basis of this rule is the presumption, according to it the objective impossibility to know the content of acts of interpretation must logically dispense from the obligation of their performance. The right to information about new acts of interpretation is one of the human rights recognized by the international community. The State is obliged to respect this right and facilitate its implementation.

Publication (promulgation) or promulgating the act is a very ancient problem that appears at least since the release of plebs in Rome. No matter how obvious this requirement seems, it is due to the principle of marginal utility. In fact, it would be ridiculous to try to introduce every citizen the full meaning of each law or interpretative act that theoretically could be applied to it.

Therefore, before studying this aspect of the problem, you need to clarify the basic terms. Moreover, there are essential contradictions in the legal literature and in the legislation.

You should understand the term of «official publication» as the placement of an adopted (issued) act of interpretation in the official edition.

Within Art. 94 of the Constitution of Ukraine, the term of «official promulgation» and «publication» are synonyms. Theoretically, the promulgation of the regulation, the purpose of which is to bring it to the attention of audiences may be preceded by the time of its official publishing. After reading the promulgated norm, the recipient if necessary may get its official text from the proper source. It is possible to speak about the application of the legal norm only if you have the fact of publication of its official text. Therefore, the legislator must bind time limits of the legal norm with its official publication in the proper source and not with its publication in the mass media.

Key words: act of interpretation, rule of law, normative act, the need for interpretation, promulgation of the act of interpretation, official publication, interpretative practice, process of publication of acts.

Стаття надійшла 7 листопада 2016 р.